

DOBRA ALI SLABA ZASTAVA

Kako oblikovati izvrstno zastavo

Spoznajte pet osnovnih principov oblikovanja
dobre zastave za organizacijo, družino, krajevno
skupnost, občino, deželo ali celo državo!

Sestavil Ted Kaye

North American Vexillological Association
The Flag Experts of the United States and Canada

KAJ JE ZASTAVA?

Namen zastave je, da predstavlja ozemlje, organizacijo ali osebo, največkrat v obliki večbarvne pravokotne tkanine. Oblikovana je tako, da jo tudi med plapolanjem prepoznamo od daleč in je izdelana v večjih nakladah ter velikostih.

Spoznajte pet osnovnih smernic za izdelavo dobre zastave, ki bo kvalitetno služila svojemu namenu.

Prve zastave so že pred več tisoč leti služile kopenski vojski in identifikaciji na morju. Kasneje so se razvile v simbole vladarskih dinastij, držav, trgovine, vojaških stopenj in enot, športnih ekip ter političnih strank.

Principi oblikovanja zastav so se razvili iz grboslovja, ki se ukvarja z oblikovanjem grbov po že predpisanih pravilih in zakonih heraldične teorije. Naj vam bo priročnik v pomoč pri izdelavi dobre zastave.

Zastava mora biti preprosta, enostavna za izdelavo in oblikovana za standarden kos tkanine. Razlikovati se mora od vseh ostalih državnih, ozemeljskih in osebnih zastav. Biti mora pomenljiva in že na daleč drugačna. Barve morajo biti kontrastne in trpežne, videz zastave pa lep in učinkovit.

– Komisija za nacionalno zastavo Konfederacije ameriških držav, 1861

ANATOMIJA ZASTAVE

5 OSNOVNIH VODIL PRI OBLIKOVANJU ZASTAVE

1. ENOSTAVNOST

Zastava mora biti tako enostavna, da jo otrok lahko nariše po spominu.

2. POMENLJIVA SIMBOLIKA

Podobe, barve in vzorci naj odražajo vsebino, ki jo zastava zastopa.

3. NAJVEČ TRI BARVE

Omejimo nabor barv iz osnovne barvne palete na največ tri, ki bodo med sabo kontrastne.

4. BREZ NAPISOV

Nikoli ne uporabimo napisov oziroma kakršnihkoli oznak, črk ali števil.

5. INOVATIVNOST IN SORODNOST

Izogibajmo se kopiranju drugih zastav, vendar uporabljajmo podobne elemente, da izkažemo sorodnost.

1. ENOSTAVNOST

ZASTAVA MORA BITI TAKO ENOSTAVNA, DA JO OTROK LAHKO NARIŠE PO SPOMINU.

Kljub temu, da zastave plapolajo in se gubajo, morajo biti že od daleč prepoznavne, kar zahteva enostavne oblikovne konstrukcije. Zapletene konstrukcije hkrati podražijo izdelavo zastav in s tem omejijo njihovo razširjenost.

Večina slabih konstrukcij navadno nosi nekaj dobrih elementov: poiščimo jih, osredotočimo se na en simbol, uporabimo nekaj barvnih prog, velikih vzorcev in se izognimo napisom ter dodajanju simbolov vseh predstavljenih.

Konstrukcija se mora zrcaliti na drugo stran zastave. Ne dodajajmo dodatnih elementov na zadnjo stran, saj zastava ni prapor.

DOBRA

Kongo

Izrazite barvne proge, kontrastne barve in vzporedne linije. Zastava je z lahkoto prepoznavna tudi s hrbtne strani.

SLABA

Zahodna Virginija (ZDA)

Konstrukcija vsebuje zapleteno podobo pečata in pusto belo ozadje. Modra obroba je edini element, ki jo razlikuje od drugih zastav ameriških zveznih držav.

DOBRA

Bangladeš

Posrečena konstrukcija z močnima barvama in samostojnim simbolom, ki predstavlja vzhajajoče sonce samostojnosti in je rahlo izven središča.

SLABA

Turkmenistan

Polmesec z zvezdami bi bil na tej zastavi povsem dovolj. Zaradi preproge s petimi tradicionalnimi vzorci je videti prezapletena.

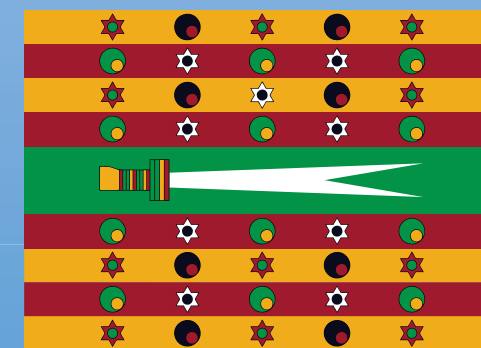
DOBRA

Aljaska (ZDA)

Najsevernejšo zvezno državo ZDA zastopajo zvezde, ki so klasičen ameriški simbol in so razporejene v obliki ozvezdja Velikega medveda in Severnice.

SLABA

Tunizijski beg

Z zvezdami in polmeseci nasičena konstrukcija iz 19. stoletja. Dodani Alijev meč in zapletenost izničita namen zastave.

2. POMENLJIVA SIMBOLIKA

PODOBE, BARVE IN VZORCI NAJ ODRAŽAJO VSEBINO, KI JO ZASTAVA ZASTOPA.

Simboliko lahko izrazimo z uporabo pomenljivega glavnega atributa oz. figure, izbiro barv in celo z obliko sestavnih delov zastave.

En sam osnovni in glavni simbol je navadno najboljša izbira. Izogibajmo se edinstvenih in nereprezentativnih elementov. Tudi barve lahko izražajo vsebino: rdeča pomeni žrtvovanje ali kri, bela čistost in modra vodo ali nebo.

Poševne proge oziroma trakove navadno uporabljajo nekdanje kolonije kot alternativo klasičnim vodoravnim in navpičnim evropskim konstrukcijam.

DOBRA

Italija

Zastava temelji na francoski revolucionarni zastavi, ki z navpičnimi progami kljubuje klasičnim vodoravnim zastavam evropskih monarhij.

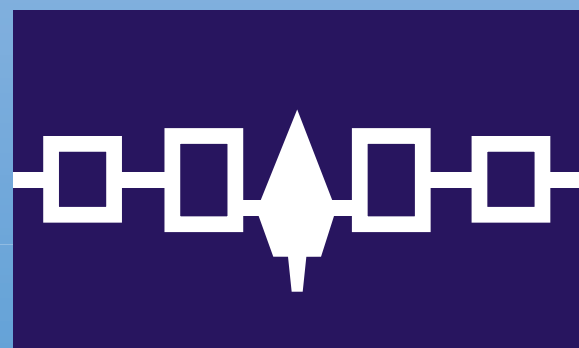
SLABA

Libija (do 2011)

Čeprav so zeleno barvo izbrali zaradi povezave z islamom, je konstrukcija preveč enostavna, da bi zastopala državo. Enobarvni (ČB) tisk zaradi tega nima smisla.

DOBRA

Irokezi (ZDA)

Hiawathov pas je simbol petih plemen od 16. stoletja dalje in je upodobljen v tradicionalni modri barvi korald.

SLABA

Diné oz. Navajo (ZDA)

Več kot 20 elementov nasiči opazovalca, ki ne izlušči nobenega večjega in pomembnejšega.

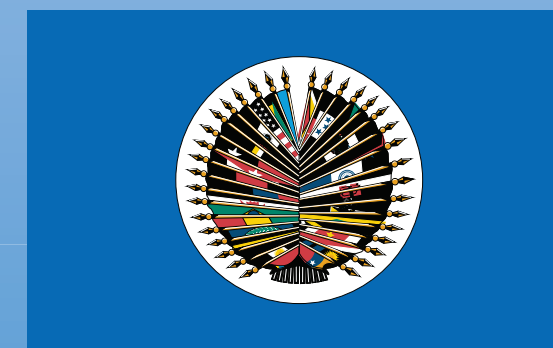
DOBRA

Ukrajina

Modra in rumena predstavljata nebo nad žitnim poljem. Tako izbrani barvi kot njuna smer skupaj nosita pomen.

SLABA

Organizacija ameriških držav

Zastava upodablja zastave vseh članic in se mora spremeniti ob pridružitvi ali izstopu katere od članic oziroma ko katera spremeni svojo zastavo.

3. NAJVEČ TRI BARVE

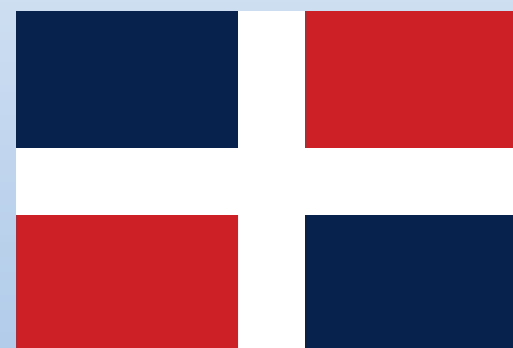
OMEJIMO NABOR RAZLIČNIH BARV IZ OSNOVNE BARVNE PALETE NA NAJVEČ TRI, KI BODO MED SABO KONTRASTNE.

Osnovne barve, ki jih uporabljamo v zastavoslovju, so črna, zelena, modra, rdeča, rumena in bela. Tu in tam opazimo tudi škrlatno, oranžno ali celo sivo, vendar jih pri dobro oblikovani zastavi potrebujemo le redkokdaj.

Priporočljivo je, da temne barve med sabo ločimo s svetlimi in svetle s temnimi, kar pripomore pri ustvarjanju učinkovitega kontrasta. Dobra zastava mora svoj namen doseči tudi v črnobeli oziroma sivinski tehniki.

Več kot štiri barve na zastavi povsem po nepotrebnem zapletejo razločevanje, konstrukcijo in podražijo izdelavo. Osnovnih barv se držimo tudi zato, ker so tkanine ponavadi v relativno omejenem številu barv.

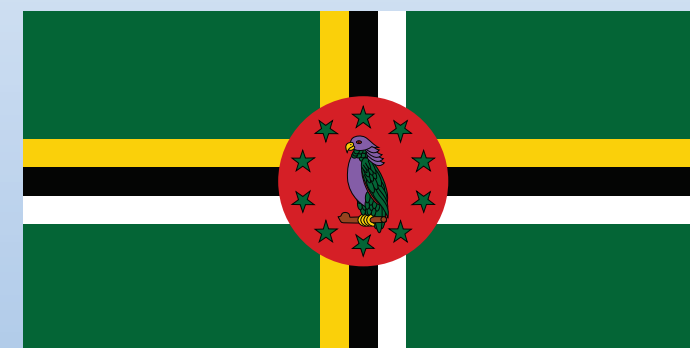
DOBRA

Dominikanska republika

Umestitev svetlega križa med vse temne barve zagotavlja ravnotežje in kontrast.

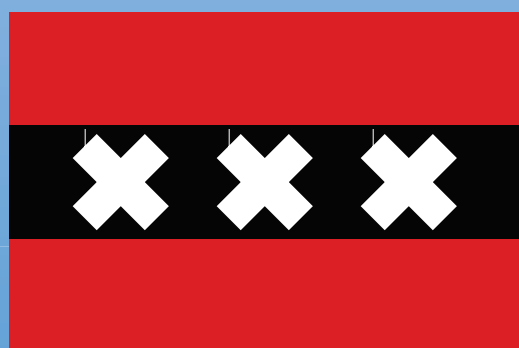
SLABA

Dominika

Če uporabimo vse osnovne barve, dosežemo nepotrebno zapletenost in stroške. Sploh opazite papagajevo rdeče-črno oko?

DOBRA

Amsterdam (Nizozemska)

Uporabljene barve so v dobrem kontrastu, četudi rdeča in črna nista ločeni s svetlo barvo.

SLABA

Kitajski admiral (1882)

Preveč barv. Rumeno in belo bi morali ločiti s temno barvo. Čeprav je zmaj v kantonu oz. na častnem mestu, njegovo polje zaradi premalo kontrasta ne izstopa.

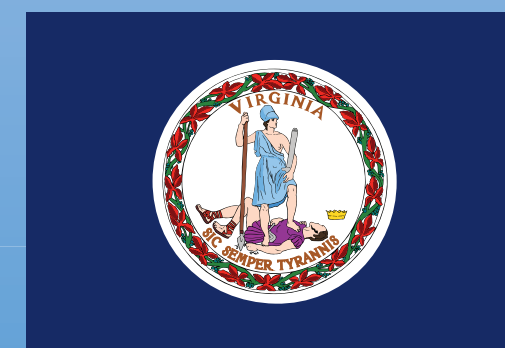
DOBRA

Nova Mehika (ZDA)

Rdeča in rumena barva odražata špansko dediščino, simbol sonca pa izhaja iz plemena Zia. Člani North American Vexillological Association (NAVA) so jo izbrali za najboljšo zvezno zastavo.

SLABA

Virginija (ZDA)

Si predstavljate, da bi izdelali zastavo, ki bi v opisu imela 18 različnih barv? Prekompleksna konstrukcija, ki ima preveč odtenkov in visoke stroške izdelave.

4. BREZ NAPISOV

NIKOLI NE UPORABIMO NAPISOV OZIROMA KAKRŠNIHKOLI OZNAK, ČRK ALI ŠTEVILK.

Napisi izničijo smisel simbola; kaj če bi na enobarvno tkanino napisali kar Slovenija? Zastave so slikovni simboli. Napisov ne moremo brati z razdalje, težko jih je izvesti in skoraj nemogoče jih je zmanjšati na velikost značke. Napisi niso obojestranski in lahko zahtevajo celo tri sloje tkanine pri izdelavi zastave.

Ne zamenjujmo zastave s praporom. Funkcija in konstrukcija slednjega sta popolnoma drugačni od zastave. Prapore gledamo od blizu, ne plapolajo prosto in jih navadno opazujemo le z ene strani.

Pečati in štampljke sodijo na papir, kjer jih gledamo od blizu. Zelo redki so dovolj učinkoviti na zastavah. Kot simbol raje uporabimo zgolj element pečata ali logotipa.

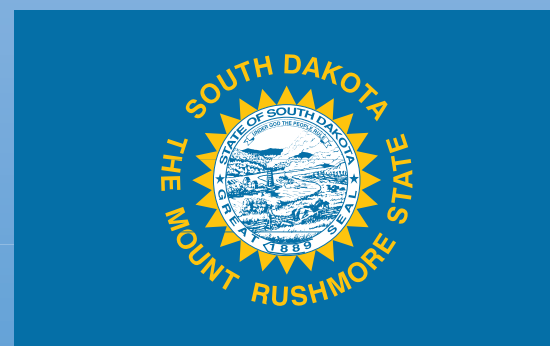
DOBRA

Južna Karolina (ZDA)

Palma v zastavi zastopa "državo palm" precej bolje, kot bi jo zapleten pečat. Polmesec stoji na častnem mestu oziroma kantonu.

SLABA

Južna Dakota (ZDA)

Uporaba pečata in napisa zelo dobro ponazarja prezapletenost in neprepoznavnost. Ime zvezne države se pojavi celo dvakrat.

DOBRA

Côtes d'Armor (Francija)

Namesto logotipa, ki ga francoski departmaji in regije pogosto vnašajo v zastave, uporablja departma Côtes d'Armor stiliziranega galeba v obliki obrisa obale.

SLABA

Loir-et-Cher (Francija)

Namesto množice besed in sivega brezobličnega vzorca bi bila uporaba samega močerada veliko boljša rešitev.

DOBRA

Peguis Nation (Kanada)

Kontrastne barve in samostojen simbol v središču zastopajo plemo veliko bolje, kot bi ga pečat.

SLABA

Fort Providence, NWT (Kanada)

Čeprav oblikovno spominja na zastavo Kanade, jo naredi pečat v središču popolnoma neprepoznavno.

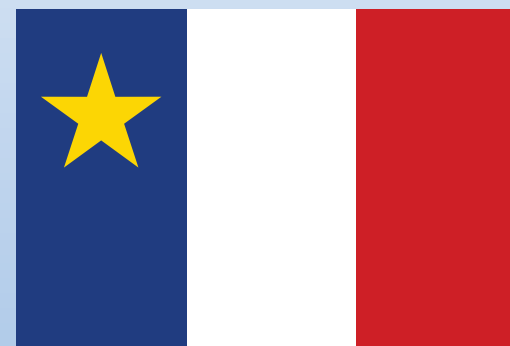
5. INOVATIVNOST IN SORODNOST

IZOGIBAJMO SE KOPIRANJU DRUGIH ZASTAV, VENDAR UPORABLJAJMO PODOBNE ELEMENTE, DA IZKAŽEMO SORODNOST.

Peti princip je morda zapleten, vendar zelo pomemben. Včasih so dobre konstrukcije že uporabljene drugje, pa jih kljub temu do neke mere vključimo, ko prikazujemo sorodnost, nasledstvo, povezanost ali solidarnost, kar seveda zahteva poznavanje drugih zastav.

Navadno je tak proces najbolje začeti tako, da najprej preverimo izvor simbolike v zastavi (države, plemena, religije idr.).

DOBRA

Akadija (Kanada)

Francosko govoreči Akadci v Kanadi so na francosko nacionalno zastavo umestili rumeno zvezdo (Stella Maris) svete Marije, ki je njihov simbol ter zavetnica pomorščakov.

SLABA

Manitoba (Kanada)

Medtem ko britanski *red ensign* jasno kaže na povezavo s Commonwealthom, se od podobnih zastav razlikuje le po majhnem ščitu. Za glavni simbol zastave bi bilo bolje uporabiti večjega bizona.

DOBRA

Gana

Z uporabo enakih barv, kot jih uporablja veliko afriških držav, predstavlja zastava Gane močno navezavo nanje.

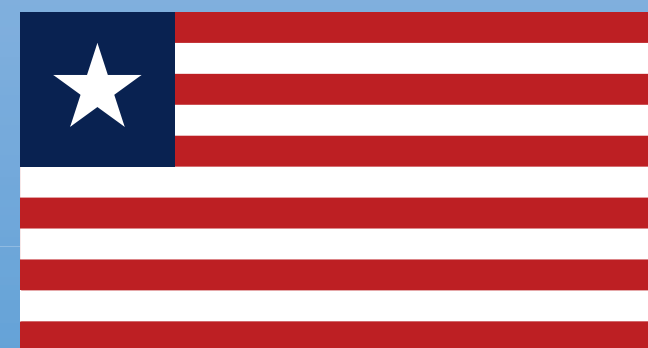
SLABA

Indonezija

Z izjemo drugačnega razmerja stranic je zastava identična z monaško, ki jo je prva uporabila. Vendar med državama ni nobene povezave. Če barvi zamenjamo, dobimo zastavo Poljske ali španske Kantabrije.

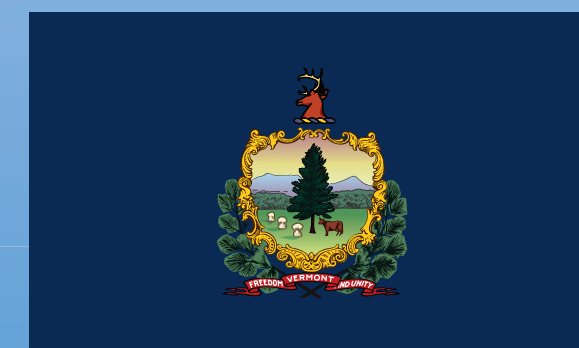
DOBRA

Liberija

Liberijo so ustanovili osvobojeni sužnji iz ZDA. Njena zastava izraža povezanost z zastavo ZDA, hkrati je razlika med njima zelo nazorna.

SLABA

Vermont (ZDA)

To zastavo je skoraj nemogoče razlikovati od ostalih ameriških zveznih zastav, ki nosijo pečat na modrem polju.

UPOŠTEVAJMO TUDI

Običajna oblika zastave je pravokotne oblike, najboljša razmerja med širino in dolžino so med 1:1,5 (2:3) in 1:2. Kanadske zastave so navadno v razmerju 1:2, medtem ko so ameriške 1:1,5 ali 1:1,67. Kvadratne zastave so zelo redke in se jim navadno izogibamo.

Zastave se starajo in poškodujejo. Pravokotna oblika in izogibanje umeščanju ključnih simbolov v prosti del zastave (desni) jim s ponovnim robljenjem lahko podaljša življenjsko dobo.

Častno mesto na zastavi je levo zgoraj in ga imenujemo kanton. Gre za točko na zastavi, ki je vidna tudi takrat, ko ni vetra in visi mlahavo ob drogu. Pomembni mesti sta tudi točka v samem središču zastave ter levo od njega, ki sta najbolj vidni, ko zastava plapolja.

Pomemben je razmislek tudi o sami konstrukciji. Ukrivljene linije predstavljajo dodatne stroške, izrezi pa vplivajo na plapolanje. Zastava z lastovičjim repom (kornet) se zelo hitro raztrga.

Ker izjeme potrjujejo pravila, jih je mogoče tudi zaobiti, vendar naredite to preudarno, pazljivo in smiselno. Zastava Kolorada na primer vsebuje učinkovito umeščeno črko C (Colorado), Maryland pa uporablja kompleksno četverjeno heraldično zastavo, ki izstopa.

Kolorado (ZDA)

Maryland (ZDA)

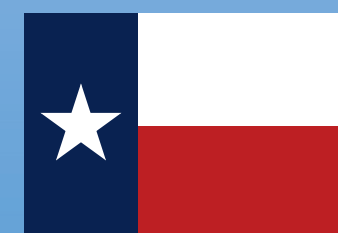
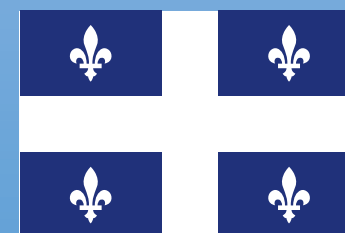
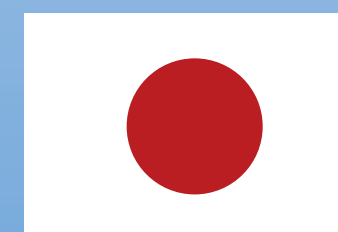
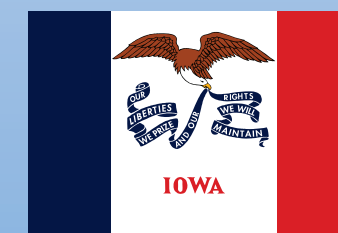
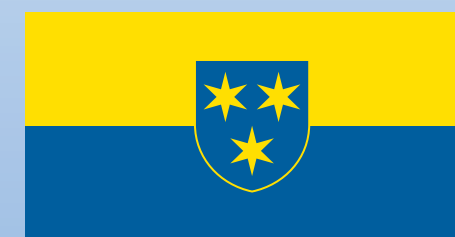
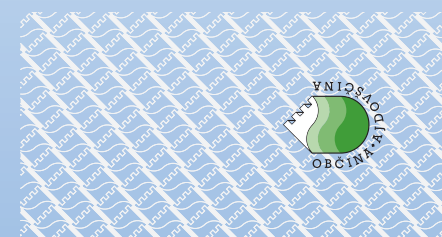
Komisije naj lastnoročno ne oblikujejo zastav, ampak naj povabijo skupnost, da prispeva zamisli. Komisija naj vodi proces in izbere najustreznejši predlog ali rešitev.

Zastavoslovje uporablja grboslovno pravilo, ki zahteva, da morajo nesimetrični simboli na obeh straneh zastave gledati proti drogu.

SKRATKA, OBLIKUJMO ZASTAVO, KI BO URAVNOVEŠENA IN PRIVLAČNA TAKO OPAZOVALCU KOT LASTNIKU, KI GA PREDSTAVLJA.

PREIZKUSITE SVOJE ZNANJE

Poiščite dobro in slabo oblikovane zastave:

Nariši svojo zastavo!

V izvirniku:
GOOD FLAG, BAD FLAG
How to Design a Great Flag

Vodnik je sestavil Ted Kaye, od 1996 do 2012 urednik glasila RAVEN, ki ga letno izdaja NAVA.

Zbrana načela dobrega oblikovanja zastav temeljijo na delih naslednjih zastavoslovcev: Philippe Bondurand, Frederick Brownell, William Crampton, Michael Faul, Jim Ferrigan, Richard Gideon, Kevin Harrington, Lee Herold, Ralph Kelly, Rich Kenny, David Martucci, Clay Moss, Peter Orenski, Whitney Smith, Steve Tyson, Henry Untermeyer in Alfred Znamierowski.

Prevedel in priredil Aleksander Hribovšek, predsednik društva Heraldica Slovenica in član NAVA.

heraldica slovenica Lektoriral Roman Vučajnk, društvo Heraldica Slovenica.

Heraldično, genealoško in veksilološko društvo Heraldica Slovenica
p. p. 1526, 1101 Ljubljana, Slovenija
www.heraldica-slovenica.si, info@heraldica-slovenica.si

Kaj je NAVA?

North American Vexillological Association (Severnoameriško zastavoslovno združenje) je namenjeno študiju zastavoslovja. Za več informacij o dejavnostih, publikacijah in članstvu obiščite spletno stran www.nava.org ali pišite na: NAVA, P.O. Box 55071 #58049, Boston, MA 02205-5071 U.S.A.

© 2012 North American Vexillological Association

